

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Регістрація: Адміністрація
"Свобода", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
в Нью-Йорку: (212) 227-4125
УНІОСОЮЗ: (201) 451-2200
в Нью-Йорку: (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 28. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 6-го ЛЮТОГО 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, FEBRUARY 6, 1979 No. 28. VOL. LXXXVI.

УНФОНД УКА ДОСЯГНУВ 144,900 ДОЛЯРІВ ДО ЗАВЕРШЕННЯ ЗБІРКИ ЗА 1978 РІК ПОТРІБНО ЩЕ 20,000 ДОЛЯРІВ

МЕТА ЗБІРКИ	\$ 155,000.00
На день 1-го лютого зібрано	144,943.00
Для досягнення мети потрібно ще	10,000.00

Нью-Йорк. — З Канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки інформують, що збірка на Фонд УКА за 1978 рік на кінець січня осігнула суму округло 145,000 дол. Є всі дані згідно із телефонічними повідомленнями з терену, що немічена бюджетом сума 155,000 дол. буде осігнена. В дні 5-го лютого ц. р. мають бути зроблені останні і остаточні підсумки збірки за 1978 рік. Канцелярія УКА переслала всім своїм Відділам статистичні дані збірок всіх Відділів та індивідуальних впродовж 1978 року і рівночасно подала остаточний вислід таких збірок в роках 1976 і 1977. Вже по отриманні тих виказів, канцелярія УКА мала додаткові телефонічні повідомлення від різних Відділів.

Управління Відділів УКА, які отримали ті дані, телефонічно повідомляли канцелярію, що вислідом додаткових впродовж Національного Датку. Такі телефонічні повідомлення подалі Відділи: Чикаго, Філадельфія, Південно-Східний Мічиген, Метрополітальний Детройт, Йонкерс, Повіт Морріс, Піттсбург і Скрентон. Підсумовуючи ті зголюшення, вони досягли 10,000 дол., а тим самим намічена мета повинна бути досягнена.

Згідно із нашим повідомленням в „Свободі“ ч. 25, з п'ятниці, 2-го лютого подано нижче список тих наших громад, які включилися в збірку Національного Датку, але з огляду на малу кількість мешканців у своїй місцевості зібрали менше як 1,000 дол.

Для порівняння подано біля кожної громади в дужках остаточний вислід збірки в 1977 році.
Оборн, Н. Й. — 515.00 (920.00), Повіт Морріс, Н. Дж. — 65.00 (867.00), Вотергайт, Н. Й. — 755.00 (850.00), Амстердам, Н. Й. — 819.00 (820.00), Омага, Неб. — 435.00 (800.00), Аллентаун-Лігай Велл, Па. — 80.00 (727.00), Скрентон, Па. — 600.00 (720.00), Кергонксон, Н. Й. — 330.00 (695.00), Бінгемтон, Н. Й. — 645.00 (685.00), Кентон, Ог. — 645.00 (665.00), Колчестер, Конн. — 350.00 (650.00), Трентон, Н. Дж. — 200.00 (645.00), Елмайра, Н. Й. — 560.00 (582.00), Картерст, Н. Дж. — 482.00 (563.00), Сомервілл — Манвілл, Н. Дж. — 620.00 (550.00), Редлінг, Па. — 600.00 (480.00), Гюстон і Тексас Стейт — 225.00 (450.00), Вісконсін Делс. — Віск. — 415.00 (445.00), Мізурі Стейт — 295.00 (415.00), Вільмінгтон, Дел. — 415.00 (405.00), Денвер, Кол. — 55.00 (402.00), Норвіч, Конн. — 100.00 (345.00), Байон, Н. Дж. — 625.00 (326.00), Акрон, Огайо — 335.00 (265.00), Кемден, Н. Дж. — 196.00 (200.00), Ровд Айленд Стейт — 360.00 (135.00).

Рівночасно із надісланими збірками Відділів УКА наспіли до канцелярії і біліші індивідуальні пожертви, проголошення яких зробимо в нашому третьому зівстванні.
Всім Управління Відділів УКА і жертводавцям складаємо нашу щирю подяку за їх віддану працю в збірці УНФонду УКА і щедрі пожертви.

ВІД ВИДАВНИЦТВА

З уваги на деякі обставини, Головний Екзекутивний Комітет вирішив увести малу зміну у порядку чергування редакторів у виконуваних обов'язках голови встановленої Головним Урядом УНС у вересні м. р. Редакційної Колегії „Свободи“. Зміна полягає в тому, що обов'язки голови Колегії протягом лютого, починаючи з цим часом „Свободи“, виконуватиме ред. Володимир Косик, перериваючи на той час започатковану 1-го січня ц. р. семитижневу каденцію ред. Володимира Левенця. Це тому, що в березні ред. В. Косик повинен повернутися до Парижу для пологдження деяких своїх університетських зобов'язань. Ред. В. Левенець продовжуватиме свою каденцію протягом трьох тижнів березня і після того обов'язки голови Колегії перебере, уже за раніше встановленим порядком, ред. Євген Федоренко.

У зв'язку з призначенням ред. Володимира Косика на виконуючого обов'язки голови встановленої Головним Урядом УНС у вересні м. р. Редакційної Колегії „Свободи“ протягом цього місяця, Головний Екзекутивний Комітет УНС інформує:

Ред. Володимир Косик від 1950-го року жив у Парижі у Франції та є французьким громадянином. Пропозицію на працю в редакції „Свободи“ він мав уже два роки тому, але з уваги на свої інші обов'язки і зобов'язання мів її прийняти шойно з початком цього року.

Д-р Володимир Косик народився 26-го листопада 1924-го року в Західній Україні. Середню освіту, започатковану вже у воєнному часі в Дрогобичі, закінчив іспитом зрілості в Регенсбурзі в Німеччині, зразу ж поступивши на студії в Українському Вільному Університеті та опісля в Сорбоні. В 1976-му році захистив на УВУ свою докторську працю з історії України, здобувши диплом доктора філософії, а минулого року закінчив окремим дипломом студії на Сорбоні в Парижі в Інституті історії сучасних міжнародних відносин і в травні цього року захищатиме на тому ж університеті свою докторську працю з цієї ділянки. Тому й

Ред. Володимир Косик

мусить хвилюю перервати свою працю в „Свободі“.

Перед своїм затрудушенням у „Свободі“, ред. Вол. Косик був в рр. 1950-1954 співредактором тижневика „Українець“, а опісля до 1960 р. співредактором газети „Українець-Час“. Рівночасно від 1952 до 1954 був головним редактором „АБН-Кореспонденції“ у французькій мові, а від 1956 до 1962 початково секретарем і опісля головною Місії АБН в Національній Китайській Республіці на Формозі. Від 1962-го року є головним редактором журналу „Л'Ест Еропеев“ у французькій мові.

Д-р В. Косик авесь час бере активну участь в громадському житті, був головою СУМ у Франції, членом Управи ЦЕСУС-у, від 1961-го року є головою Об'єд-

ВЛАДИКА ЛОСТЕН ВИДАВ ЗАКЛИК З НАГОДИ УРОДИН І АРХІЄРЕЙСЬКИХ СВЯЧЕНЬ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Стемфорд, Конн. — У зв'язку з 87-річчям Архирейських Свячень Блаженнішого Патріярха Йосифа, Пресвященний Владика Кир Василь Лостен, список Стемфордської єпархії, звернувся зі закликом до духовенства й вірних, запрошуючи їх до молитов в наміренні Блаженнішого Патріярха та до складення при цій нагоді пожертв „на потреби розбудови Помісної УКЦ в розсіянні, на ведення Українського Католицького Університету св. Климента Папи, на допомогу нашим потребуючим єпархіям, на виховання кандидатів до духовного стану, на ведення бенедикційного процесу Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, на видання його творів й інші потреби“.

Блаженніший Патріярх Йосиф

У нотатці, залученій до заклику, Владика Лостен пригадує, що митрополит Андрей Шептицький, знаючи собі справу з безпеки, яка заиснувала для Української Греко-Католицької Церкви після приходу більшовиків на Західні Землі України у вересні 1939 року, тасмно, в присутності лише кількох членів митрополіччя капітули, висвятив о. Йосифа Сліпого, тоді Ректора Львівської Богословської Академії, на свого наступника. Це сталося 22-го грудня 1940 року.

Владика Лостен пригадує, що рідко коли єпископові приходиться відзначувати 40-річчя своєї хіротонії, бож приймаючи вони її звичайно по 40-ім році життя, а архирейська праця потім не дозволяє дожити до сорокріччя. Але Блаженніший Патріярх пережив тяжкі часи, — часи великої війни і шість літ при бої митрополита Андрея, вісімнадцять літ у тюрмі і концтаборах, та тепер уже шістнадцять літ на волі поза Україною.

При цій нагоді Владика Лостен пригадує, що 27 вересня 1969 року, тобто 10 років тому, посвячено, на передмісті Риму, при Віа Бочча, храм св. Софії і біля нього приміщення Українського Католицького Університету св. Климента Папи. У цій полії, яка була незвичайним досягненням Блаженнішого і УКЦеркви, взяв участь Папа Павло VI. У тому часі відбувся також великий ваги IV-ий Синод Української Католицької Церкви, на якому наші Владика виступили об'єднано.

„Український досвід у ЗСА: симпозіом“ — нова праця УНІГУ

Кембридж, Масс. (ФКУ). — Готовий до друку повний том Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ) „Український досвід у ЗСА: симпозіом“ з серії джерел та документів. Це результат Гарвардської наукової конференції, яку влаштувало з успіхом і призначенням з боку ширших кіл науковців, з приводу 200-річчя Америки та 100-річчя поселення українських емігрантів у цій країні.

У дев'ятих розділах обговорюється широка та різноманітна тематика в ділянках історії, соціології, релігії, мови та літератури. Серед авторів видатні спеціалісти еміграційних проблем — д-р Мирон Куропас, колишній асистент президента ЗСА для етнічних справ, проф. Оскар Гендлін, декан американських студій про еміграцію, професор Богдан Процько, Веселод В. Ісаїв, Василь Маркус і Григорій Грабович. У цій книжці — також текст доповіді на згаданому симпозіомі проф. Михайла Новака, який є визначною особистістю в русі етнічного відродження, започаткованого раннім 1970-им роком.

В Нью-Йорку померла св.п. проф. Меланія Байлова, президент УМІ в ЗСА

Нью-Йорк, Н. Й. — В суботу, 3-го лютого 1979 р. тут померла несподівано св.п. проф. Меланія Байлова, довголітній професор Українського Музичного Інституту, класи фортепіано, останньою президент УМІ в З'єднаних Стейтах Америки.

Покійна М. Байлова закінчила вищий Музичний Інститут у Львові ім. М. Лисенка, а потім продовжувала свої студії фортепіано у Відні, Австрії. В 1939-41 була директором Діточої Музичної Школи у Львові, а опісля (роки 1941-44) продовжувала вчити у відновленому Музичному Інституті.

Після закінчення секретарем Українського Громадського Комітету у Франції, а на недавньому Третньому СКВУ увійшов у склад Президії Секретаріату, як один із заступників президента. Є автором ряду наукових і публіцистичних праць.

В ІРАНІ СИТУАЦІЯ ДАЛІ НЕПЕВНА

Тегран. — Пресові агентства інформують, що хоча продовж останніх двох днів в Ірані значно зменшилася кількість збройних зударів між прихильниками мусульманського провідника Аятоллаха Рухоллаха Хомейні, який 1-го лютого повернувся до цієї азійської країни після 15-річного екзилу, і збройними силами, які покищо підтримують цивільний уряд прем'єр-міністра Шахпура Бахтіяра, що перебрав владу після виїзду шаха Мохаммеда Різи Паглеві, „на вакації та відпочинок“, то ситуація в Ірані далі дуже непевна, бо Хомейні настоює, щоб Бахтіяр зрезигнував і планує встановити, а деякі твердять, що вже встановив, „таємну мусульманську раду“, яка має перебрати владу.

Аятоллах Хомейні

У неділю, 4-го лютого, достовірні джерела, повідомляють, що Хомейні вже так створив що „раду“, яка мала б призначити новий уряд „мусульманської республіки“, як теж закінчити проект нової конституції і вирішити, чи конституцію затвердять іранське населення шляхом референдуму, чи спеціально вибрана асамблея, яка сповняла б функцію конституюти. У понеділок, 5-го лютого, Хомейні планував проголосити склад „таємної мусульманської ради“, але існувала можливість, що відкладе це на пізніше.

Щодо прем'єра Бахтіяра, то він кількакратно заявив, що не планує зрезигнувати, як теж висловив сумнів відносно погрозу Хомейні, що може розпочати „святу війну“ („джігд“) проти цивільного уряду, якщо Бахтіяр і його уряд не податимуться до димісії. Однак, якщо прихильники Хомейні розпочнуть війну, то збройні сили готові дати належну відсіч — підкреслив прем'єр. Командири іранських збройних сил виявили свою підтримку уряду Бахтіяра тим, що категорично заперечили, що недавно переговорювали з представниками Хомейні. Натомість з інших джерел інформують, що існують засекречені переговори між речниками Хомейні і Бахтіяра.

Цивільний уряд, у порозумінні з чільними генералами, дозволив на даліш демонстрації прихильників Хомейні, зазначаючи однак, що вони мусять мати „мирний характер“.

У той же час Департамент оборони ЗСА повідомив, що хоча раніше Іран завова в Америці зброї вартості 12 біліонів доларів, то, з уваги на брак фондів і на змінену ситуацію, перш ніж контракт буде унеможливлений і та дуже важлива під стратегічним поглядом держава одержить менше ніж половину запланованої зброї, правдоподібно вартості тільки 5 біліонів доларів.

Адвокат прохає звільнити Рудольфа Геса

Бонн, Західна Німеччина. — Колишній оборонець на Нюрнберзькому процесі співробітника Гітлера Рудольфа Геса, адвокат Альфред Зайль, колишній міністер внутрішніх справ Баварії, звернувся до амбасадора ЗСА, Франції й Великої Британії з проханням, щоб вони інтервенували в своїх урядах в справі звільнення цього найстаршого в'язня у світі (Гес має тепер 84 роки).

Покараний на досмертне ув'язнення в Нюрнбергу за „співучасть у плануванні й підготові агресивної війни“, Рудольф Гес перебуває у в'язниці в Шпандаві, на передмісті Берліна.

Гес є єдиним в'язнем цієї великої тюрми, яку бережуть день і ніч військові відділи альянтів. Зарад тюрми належить міжальянтській комісії. Найбільшим противником звільнення Геса є союветський уряд, який вважає, що його, як воєнного злочинця, заслужено Міжнародним трибуналом, не можна звільнити з принципових причин.

Київська монографія схвалює „злиття“ національних мистецтв

Київ. — У київській газеті „Культура і життя“ появилася стаття Ю. Мусієнка, кандидата мистецтвознавства, п. н. „Мистецтво і формування нової людини“. Мова тут про колективну монографію п. н. „Соціалні функції радянського мистецтва“, яка виийшла у Києві з в-ва „Наукова Думка“. О. Мусієнко заважає, що досі не було спеціального дослідження ролі мистецтва в житті „розвинутого соціалістичного суспільства“, а згадана монографія „доводить“, що у сучасних умовах мистецтво соціалістичного реалізму перетворюється в один з найбільш дієвих засобів формування нової людини. У монографії, крім опису процесу „впливу мистецтва на суспільне буття“ та „зростання художніх потреб“, поставлено основний наголос на „радянську багатонаціональність художньої літератури“, на „зближення національних мистецтв, їх злиття в одну інтернаціональну цілість“, що має вплив „на особу, духовне збагачення людей, стає дієвим засобом формування всебічно й гармонійно розвиненої особи“.

Літературний Вечір з нагоди появи збірки самвидавних поезій Руденка

Нью-Йорк. — Об'єднання Українських Письменників „Слово“ й Українське В-во „Смолоскип“ ім. В. Симоненка влаштувають Літературний Вечір Миколи Руденка з нагоди появи збірки його самвидавних поезій „Прозріння“.

Вечір відбудеться в суботу, 10-го лютого ц. р. о год. 6:00 вечора в Українському Інституті Америки, 2Е, 79-та вулиця, Нью-Йорк.

У програмі вечора: Спогади про Миколу Руденка — Надії Світличної і Віктора Боровського, доповідь Остапа Тарнавського — „Микола Руденко — Паскаль доби соціалізму“, читання поезій М. Руденка — Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької, висвітлення прозорок з життя М. Руденка. Перед і після Вечора можна оглянути виставку документів Української Гельсінкської Групи.

Після закінчення програми — перекуса. Вступ на вечір — 4.00 дол. від особи.

СССР ВИПРОБОВУЄ НОВІ ДАЛЕКОСЯЖНІ РАКЕТИ

Вашінгтон. — Згідно з твердженнями речників уряду ЗСА, Союветський Союз перевів кілька випробувань нового типу далекосяжної крилатої ракети, яку можна вистрілювати з бомбовика. Ракета має засягати біля 1,500 миль, хоча за твердженнями речників Пентагону совети досі перевели випробування тільки на 750 миль.

Включення цього нового типу ракети в арсенал стратегічної зброї Союветського Союзу викликало помітне затурбовання в урядових колах ЗСА, як і факт, що цю ракету вистрілювано з нового типу бомбовика відомого на Заході під назвою „Бекфасер“. Білий Дім побоюється, що це може пошкодити захитати шанси на ратифікацію Сенатом ЗСА договору про обмеження стратегічної зброї (САЛТ II).

Союветський Союз вважає, що бомбовик типу „Бекфасер“ не належить до категорії стратегічної зброї, хоча проти цього становища визано виступив Пентагон та Об'єднані Шефи Штабу ЗСА. Згідно з пропозиванням нового типу далекосяжної стратегічної зброї зачислюються всі літаки, з яких можна вистрілювати ракети в засягу 373 і більше миль. Минулого року уряд ЗСА був погодився на це, щоб не включати бомбовика типу „Бекфасер“ в договір з передумовою, що СССР припинить його продукцію, а вже існуючі літаки не будуть стаціонарні на базі, з яких можуть досягнути території ЗСА. Із твердження речників уряду ЗСА виходить, що СССР не додержується цих передумов, продовжує продукувати нові бомбовики і приміноє їх у полетах з новими далекосяжними крилатими ракетами. Це сильно настоює членів Сенату ЗСА та може спричинити до зміни настанов у уряді, як цього вимагають деякі сенатори і члени Палати Репрезентатів.

Реакція Москви на поїздку американських сенаторів до Пекіну

Київ. — „Радянська Україна“ помістила інформацію ТАСС про перебування групи американських сенаторів у Пекіні, яку очолював Сем Нанн (демократ зі Стейту Джорджія). В інформації говориться, що як подав журнал „Тайм“, китайські керівники заявили американській делегації, що їхній „комуністичний уряд від душі підтримує американську військову присутність на Далекосхіді“, а один з китайських офіцерів висловив надію, що „американські військові кораблі заходять у китайські порти“.

В інформації союветсько-го пресового агентства далі говориться: „Той факт, що режим який завжди всіляко ганьбив американський імперіалізм, називаючи його „лаперовим тигром“, тепер так відкрито й безсоромно улецує Сполученим Штатам, — одна з найразочішших метаморфоз в сучасній історії дипломатії. Це значною мірою відображає рішучість заступника прем'єра Тенг Гсіао-пінга та інших нових керівників Китаю заручитися допомогою Вашингтона, щоб протистояти зростаючому впливу Радянського Союзу в Азії“.

В інформації союветсько-

Союветський піяніст планує залишитися в Бельгії

Брюссель, Бельгія. — Відомий союветський піяніст-виртуоз Міхаїл Фасрман, який прибув сюди зі своєю дружиною Маріною в неділю, 28-го січня, висловив бажання залишитися в Бельгії, повідомляє пресове агентство Ройтерс. Подружжя Фасрманів прибуло до Відня з Москви з дозволом на виїзд до Ізраїля.

Фасрман звернувся до бельгійських властей з проханням дати йому і його дружині право азилу, заявивши, що союветські власті заборонили йому концертувати за кордоном та робили обмеження в його репертуарі. Фасрман, якому 23 роки, виступав в Бельгії ще в 1975 році, здобувачи першу нагороду в конкурсі ім. Королеви Єлисавети. Його бажання — свобідно подорожувати по світі й виступати з концертами.

У Західній Німеччині арештують неонацистів

Дортмунд, Західна Німеччина. — Впродовж минулого тижня поліційні власті Західної Німеччини заарештували 12-ох членів нелегальної неонацистської групи, конфіскуючи в них різні ролі зброї та пропагандивну літературу.

Прокуратор Герман Вайферт, який дав дозвіл поліції перевести арешти в рамках ширшої акції проти терористичних груп в центральних частинах цієї країни, заявив, що 26-річний провідник цієї неонацистської групи перебуває в ув'язненні, а інших членів звільнено після утиснення їхніх адрес та інших особистих даних згідно зі законами. Всіх їх формально обвинувачено у злочинній конспірації. Прокуратор Вайферт не виключає можливості дальших арештів.

Помер Борис Музруков, проектант союветського танка Т-34

Москва. — Союветське пресове агентство ТАСС повідомило, що в середу, 31-го січня, по довгий недуг тут помер Борис Г. Музруков, проєктант союветського танка Т-34, що його вживали збройні сили СССР в Другій світовій війні.

Називаючи Музрукова „вірним сином Комуністичної партії“, союветський лідер Леонід Брежнєв в офіційній клепсиді, що її поміщено в союветських газетах, зазначив, що „за заслуги для Батьківщини“ Музруков одержав Ленінську нагороду, чотири ордени Леніна, два ордени Героя соціалістичної праці та інші відзначення.

Музруков народився в 1904-му році, закінчив Ленінградський Технологічний Інститут в 1929-му і в скорому часі став головним інженером фабрики машин ім. Кірова в Ленінграді.

З вибухом Другої світової війни, його в 1939-му році призначено на директора Уральського Автомобільової Фабрики, яка власне виробляла танки Т-34. На тому пості працював до 1947-го року, а відтак служив на інших відповідальних становищах.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07310

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ У СКЛАДІ (поазбучно): Любомир Колеснік, Володимир Косик (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії), Володимир Левицький, Зенон Скилик, Василь Тершаковський і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 - authorized July 31, 1918

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Москва і відвідини Тенга

Цілий світ з великим зацікавленням стежить за вислідом 9-денних відвідин Америки першим заступником прем'єр-міністра комуністичного Китаю, Тенг Гіао-пінгом, але може найбільше зацікавлений тисю справою є Советський Союз, під часом пору головний конкурент Китайської Народної Республіки щодо впливів у комуністичному таборі та серед країн „третього світу”. Крім того, між Пекіном і Москвою існують довготривалі територіальні непорозуміння, які часто відіграють важливу роль, ніж ідеологічні розбіжності між цими двома комуністичними державами.

Хоча советські власті вже довший час здавали собі справу з факту, що безпосередні контакти між Вашингтоном і Пекіном, що й в 1972-му році розпочав тодішній президент Річард Ніксон своєю поїздкою до Китаю, такі доведуть до нормалізації дипломатичних та інших зв'язків між Америкою і Китайською Народною Республікою, то несподіване рішення президента Джиммі Картера встановити ці зв'язки вже 1-го січня п. р., як теж приїзд Тенга до ЗСА того ж самого місяця — такі закономірності.

Не зважаючи на те, що Білий Дім ще перед приїздом Тенга кількакратно запевняв Кремль, що ЗСА не планують використовувати „китайської карти” проти Советського Союзу і що Америка продовжуватиме вести політику детанту із СССР, советські власті зразу негативно зареагували на нормалізацію американсько-китайських відносин, як і теж на поїздку Тенга.

Хоч Москва бажає скорого підписання нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї (СALT II), передбачаючи, що ця угода запевнить Советському Союзу деяку перевагу в ділянці того роду зброї, то щоб вказати Білому Дому, що Кремль недовольний нормалізацією відносин між Вашингтоном і Пекіном, советські власті раптом почали зволікати справу СALT II, видивляючи нові вимоги, на які американська сторона ніяк не могла погодитися.

Відтак, коли стало відомо, що до ЗСА має прибути Тенг Гіао-пінг, Леонід Брежнєв вирішив відкласти своє рішення щодо можливої вершинної конференції з президентом Картером у Вашингтоні, якщо такі був би підписаний СALT II, і почекає на вислід відвідин китайського заступника прем'єра.

На думку Кремлю, деякі висліди „вже ясні”. Від першого дня його прибуття до ЗСА Тенг постійно перестерігає перед загрозю з боку Советського Союзу, закликаючи світ протиставитися намаганням Москви встановити свою гегемонію. Хоча американські урядові чинники продовжують запевнявати, що Вашингтон не використовуватиме „китайської карти” проти СССР, то як виходить із недавньої реакції советського пресового агентства ТАСС і советського посла в Україні Анатолія Добриніна, кремлівські власті не цілком заспокоєні цими запевненнями з боку Білого Дому, підозрюючи, що ЗСА і Китайська Народна Республіка таки „змовляються” проти Советського Союзу.

Москва здає собі справу з факту, що якщо Америка, — яка під сучасну пору є найсильнішою і найбільш розвиненою, під технологічним поглядом, державою, — допоможе Китаєві, країні з найбільш численним населенням, модернізувати свою економіку та збройні сили, то Китай за 10-20 років зможе перетворитися в світову надпотугу. Беручи до уваги заперечу ворожечу між Китаєм і Советським Союзом, такі перспективи для Кремлю дуже невідрадні. І фактично ці побоювання Москви можна зрозуміти, бо Тенг недвозначно підкреслює, що однією з головних причин його відвідин Америки є — запевнити допомогу ЗСА відносно модернізації його країни.

Чи пошастить президенту Картеру такі переконати Москву, що нові американсько-китайські зв'язки не є звернені проти Советського Союзу — це питання, на яке поки що не можна дати відповіді. Але, як вказує д-р Збігнез Бжезінський, головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки, такі існують вигляди, що нормалізація відносин між Вашингтоном і Пекіном дійсно може скріпити позицію ЗСА у переговорах із Советським Союзом, чи то відносно СALT II, чи на відтинку старань зменшити загрозю з боку Советського Союзу в Європі, Африці, на Близькому Сході чи Південносхідній Азії.

М. Стиранка

У 50-РІЧЧЯ ОУН

У січні тому 50 років відбувся у Відні Перший Конгрес Українських Націоналістів, на якому поклято до життя Організацію Українських Націоналістів. Завдання цієї організації виразно окреслив тоді перший її голова, полк. Євген Коновалець. За його словами, ОУН вестиме революційну боротьбу за відновлення української самостійної і соборної держави. „Хочу вірити, що завдання, які в нашій програмі ми собі накреслили, зуміємо як мужи виконати. Тільки в тому випадку вільно буде сказати, що дата створення такої Організації зарахується буцімт істориками як одна з переломових, творчих і позитивних дат...”

Протягом пройденого 50-річчя історія ОУН була бурхливою, на її шляху існували великі пориви і чимало різних зламів. Але з усією певністю можна сказати, що її революційна діяльність, за різних періодів різна, була завжди скерована в тому напрямі, щоб українці, як це тоді сказав Є. Коновалець, були „не жертвами історії, а її творцями”.

І шлюком сміло можна сказати, що дата постанови ОУН в 1929 році належить до дат переломових, творчих і позитивних. ОУН виховувала молодь в активістичному дусі, її революційні дії, як за Польщу, так і за часів Другої світової війни і після неї саме великою мірою причинилися до перетворення українського народу з „жертви історії в її творця”, що могло виявлятися тільки в активному протиставленні поневолевачам. Можна на всякий лад підходити до національно-визвольних рухів в історії модерного людства. Але з усією певністю слід сказати, що жаден народ не здобув самостійності без активної боротьби, без яскравого протиставлення своїх прагнень і шлей ворогові, без активного спротиву, без жертв з тим пов'язаних. І це мусьят усвідомити собі всі ті, які думають, що українську самостійність можна виторгувати. До нашої боротьби світ уважно прислуховується тільки тоді, як в ній існують широкі й глибокі прояви революційного активізму. При тому під революційністю не завжди треба розуміти організований резистанс, підпільно-революційний спротив. Революційний активізм виявляється також в настанові до насильства.

І саме тут і лежить чи не найбільша заслуга ОУН. Це була перша модерна українська революційно-підпільна організація, що вміла за собою порвати ланки молоді. Так було за часів, коли голова її революційна діяльність розгорталася на українській землі під Польщею, так було також і в час Другої світової війни і після неї, коли загрозю поширилася далеко поза межі Західної України, й набрав характеру збройного резистансу й одночасно ідейно-політичної сили, що розкривала усю „соціалістичну” забриханість большевизму й захоплення за нею російський імперіалізм.

Можна чимало говорити про різні впливи на ідейне обличчя ОУН, проте всі вони були тільки підґрунтям, який тільки в боротьбі, зокрема в боротьбі з нацизмом під час Другої світової війни. В постанові Конгресу з 1929 року кажеться, що „український націоналізм є духовний та політичний рух, що зродився з внутрішньої природи української нації в час її зусильної боротьби за підставу і шлі творчого буття”, що „нація є найвищий тип органічної людської спільноти”.

І ця ідея настанови була основою. Повоєнні і сучасні події в світі повністю підтверджують погляд, що нація є базую організації людських спільнот. Перемога національної ідеї виявилася в боротьбі азіатських та африканських народів. Особливо гостроти набрали останньо нашої суперечності в комуністичному світі (китайсько-советський конфлікт, камбоджійсько-в'єтнамська війна) і це повністю заперечує тезу про „соціалістичну надбудову”, про примат „пролетарського інтернаціоналізму”. Націоналізм як активна боротьба за права нації, за її свободу і далі головною рушійною силою в світі.

Не зважаючи на розлам, який може і був ділом чужих сил, що використали розходження між молодим та старим поколінням в ОУН, націоналістичний рух залишився, під час другої світової війни чи не єдиною українською політичною силою, що вела самостійну політику й організувала широкі резистанс проти обох окупантів. Немає сумніву, що акція об'єднання ОУН була б дала куди ширший ефект. На жаль, і ОУН не міг очинити нації чи не історичної „немісії” — внутрішніх роздорів саме в час, коли треба було об'єднувати всі наші національні сили. Проте, оцінюючи з сучасної перспективи увесь воєнний і повоєнний період діяльності націоналістичного руху, як єдиної політично-революційної сили, з усією певністю можна сказати, що ця діяльність мала й має велике історичне значення для оформлення українського народу в модерну націю, процес, що почався був ще в 1917 р., і до якого ОУН після того внесла великий вклад.

Якщо аналізувати сучас-

лі під Польщею, так було також і в час Другої світової війни і після неї, коли загрозю поширилася далеко поза межі Західної України, й набрав характеру збройного резистансу й одночасно ідейно-політичної сили, що розкривала усю „соціалістичну” забриханість большевизму й захоплення за нею російський імперіалізм.

Можна чимало говорити про різні впливи на ідейне обличчя ОУН, проте всі вони були тільки підґрунтям, який тільки в боротьбі, зокрема в боротьбі з нацизмом під час Другої світової війни. В постанові Конгресу з 1929 року кажеться, що „український націоналізм є духовний та політичний рух, що зродився з внутрішньої природи української нації в час її зусильної боротьби за підставу і шлі творчого буття”, що „нація є найвищий тип органічної людської спільноти”.

І ця ідея настанови була основою. Повоєнні і сучасні події в світі повністю підтверджують погляд, що нація є базую організації людських спільнот. Перемога національної ідеї виявилася в боротьбі азіатських та африканських народів. Особливо гостроти набрали останньо нашої суперечності в комуністичному світі (китайсько-советський конфлікт, камбоджійсько-в'єтнамська війна) і це повністю заперечує тезу про „соціалістичну надбудову”, про примат „пролетарського інтернаціоналізму”. Націоналізм як активна боротьба за права нації, за її свободу і далі головною рушійною силою в світі.

Не зважаючи на розлам, який може і був ділом чужих сил, що використали розходження між молодим та старим поколінням в ОУН, націоналістичний рух залишився, під час другої світової війни чи не єдиною українською політичною силою, що вела самостійну політику й організувала широкі резистанс проти обох окупантів. Немає сумніву, що акція об'єднання ОУН була б дала куди ширший ефект. На жаль, і ОУН не міг очинити нації чи не історичної „немісії” — внутрішніх роздорів саме в час, коли треба було об'єднувати всі наші національні сили. Проте, оцінюючи з сучасної перспективи увесь воєнний і повоєнний період діяльності націоналістичного руху, як єдиної політично-революційної сили, з усією певністю можна сказати, що ця діяльність мала й має велике історичне значення для оформлення українського народу в модерну націю, процес, що почався був ще в 1917 р., і до якого ОУН після того внесла великий вклад.

Якщо аналізувати сучас-

Роман С. Голіят

НІМЦІ ПРО ГАЛИЧИНУ

У Календарі „1979 Zeitweiser Der Galiziendeutschen” Stuttgart, 143 стор. („1979” показує час галицьких німців — виходить вже 20 років) поміщено ряд статей і між ними знаходимо чотири статті, авторів яких обговорюють також і українське питання.

Петро Унтершці у своїй статті „Галичина — багатонаціональна країна” твердить, що Галичина до УІ-го століття була заселена німцями (автор має на думці готів, що появилися десь під кінець ІУ-го століття), яких описав втиснули на захід слов'ян. Він коротко переповідає історію Галичини, пише про Галицько-Волинське князівство, про князювання Ярослава Осмомисла (1153-87) й короля Романа, який був творцем Галицько-Волинського князівства. Як він пише, Галичина до 1939 р. була заселена поляками, українцями (руси-нами), жидами, вірменами, циганами, малярами, чехами, татарами й румунами.

Автор статті подає, що в 1849 році в Галичині (східній і західній) було: 47 відсотків польського населення, 45 відсотків українців і 6 відсотків жидів. Він також обговорює терен від гір Татр аж до Дністрову Низину, тобто східно й західно Галичину — приблизно 83.000 кв. км.

За панування цисаря Франца Йосифа біля 5.000 німецьких родин з Пфальцу поселилися у Східній Галичині не з наміром германізувати цей терен, але принести знання — раціональної управи землі.

Унтершці обговорює правління намісника Голуцького, який старався полонізувати Галичину. Цисар Франц Йосиф в 1866 році надав Галичині право самоврядування, з чого

не становить в Україні, як наростання руху спротиву у багатогранних його формах, якщо брати окремих найвидатніших його представників, їх поставу й діяльність, то навряд чи увесь цей рух спротиву можна уявити собі без цілого історичного запілля нашої боротьби, починаючи від 1917 р. Проте останній період боротьби під час Другої світової війни і після неї має своє окреме й важливе значення. Тільки на цьому тлі могли вирости такі незламні й активістичні постаті руху спротиву, що й сьогодні ми бачимо в Україні. І цим можна собі великою мірою пояснити отой скажений наступ советського окупційного режиму на ніби вже „віджили силу”, що десь там діє на „закутках” еміграції, на „українських буржуазних націоналістів”.

Голуцький, впроваджуючи в уряді та шкільництві польську мову й польську адміністрацію.

Автор докладно описує життя й побут українців і поляків, поділяючи їх на етнічні групи: краков'яків, гураїв, подольців, тупулів, бойків й лемків. Останніх, за твердженням автора, поляки в 1945 році переселили до Сх. Пруссії. В цій статті докладно описано побут, заняття й звичай жидівського населення, яке примандрувало до Галичини із середньої Європи в XIII сторіччі. Подано також перекази про походження Галичани, перша історична згадка про нього походить з XII-го століття. Згідно з переказом назва Галич походить зі старослов'янського слова „гал”, що означає чорний, а „вич” означає „син”. Другий переказ подає, що Галич походить від рутенського слова „Галка”.

Якуб Фріз у своїй статті „Гостювання у гуцулів” подає розвідку про назву гуцулів, їх побут, звичай і заняття. Дослідники твердять, що назва гуцул походить з румунської мови, що означає „гон, гоцул” — розбійник, злодій, або з латинського „gostic”, що означає „ворот”. Автор цієї статті подає деякі ілюстрації — танок коломийців й група гуцулів у своїй традиційній святковій одязі. Фріз згадує про Добуша й Марусю, які завадали дошкульним ударів польським землевласникам, їхні дії в другій половині XIX-го століття описували українські письменники: Федькович, Франко й Хоткевич (стор. 41). Автор закінчує свою розвідку, що Гуцульщина над Прутом і Черемошем є тепер під советсько-українською адміністрацією.

Третя з чотирьох статей, яка затримує українське питання, це стаття Т. Станіслава про з. „Боротьба галицьких українців за самовизначення”. На початку своєї розвідки автор подає заповіт Т. Шевченка, а далі читаємо, що в 1939 році в Галичині жило приблизно 4 мільйони українців, які компактно заселяли терен на схід від ріки Сян, більшість з них були греко-католиками (уніятами). Польське панування в Галичині почалося в 1349-му році, як король Казимир II завоював руське князівство Галич, яке було під пануванням Польщі аж до II-го розбору в 1772 році, відтак попало під панування Габсбургської монархії, яка була в руках цисарів Марії Терези. На протязі понад 400-річного польського панування в Галичині й на Волині колишні греко-католицькі бояри:

Лесь Лисак-Тивонюк

ТЕПЛО РОДИННОГО ВОГНИЩА

Коли скопили сильні морози, Ганна й жінки, які з нею працювали, відчували дошкульний холод. Примищення було велике, дуже високе, будинок старий і неушлішений. До того ж двері раз-у-раз відкривалися, випускаючи льодовий вітер. Тендіти Софі купилися з холоду, і коли завідувачка не бачила, підбігла до калюбніфери й терла об нього заковані, сині руки. Калюбніфер був заледве теплий.

Наступного дня жінки прийшли до праці закутані як могли. Софі надягла три светери — один поверх одного, — Нетлес чоловік знову теплу сорочку, Ганна старий кожущок. Власник підприємства заходився біля центрального ogrівання і воно стало давати більше тепла. В малій кімнаті, де жінки полуднували, гудів електричний ogrівач. Ганна заслухалася в його монотонний шум, думаючи: — Було б ще приємніше, якщо б цей ogrівач не був зовсім закритий, якщо б можна було б бачити розжарені дрітчики. Тоді була б ілюзія вогнища.

І зринуло в думках те, що вірно записала дитяча пам'ять і зберегла до теперішності: малюнок колішнього джерела тепла і приємності — високу білу піч у хаті. У металевих дверцятах піч були отвори, крізь які мала Ганна адивлялася у вогонь. Крізь них бачила веселі червоні язички, що підскакували вгору, облизуючи попіл. Почула знайоме трітання в піч, знайомі звуки, які товаришили вогню.

Пригадалося, як в дитинстві любила присісти на малому стільчику, щоб бути ближче до добродійного вогню. Часами кралькома відкривала дверцята, щоб ним милуватися. Вилітали тоді з піч на бляху, що була перед нею, малі вуглики і трохи попелу. Робила це кралькома, щоб лопашні не бачили. Так, вона змалку полюбила ці веселі язички в білій вальном печі...

Найприємніше було вдихатися і слухати, коли западав сумерк. Сумерк мав якийсь особливий синьо-фіолетний колір, який покривав білість снігу за вікнами. Тоді язички вогню червоніли ще яскравіше, вогонь співав голосніше. Тоді мати звичайно докидала нові полінна, перестерігаючи: — Не відкривай тепер дверцят, бо буде дим, не сиди так близько вогню, бо простудити!

У материні голосі нема суворості, є тільки добротливість. Мати знає, що мала Ганна не така загартована, як деякі інші дити, знає, що вона особливо любить тепло. Чи вона пригадувала собі тоді, скільки трудів й зусиль вкладали батьки, щоб було те розкішне тепло білої печі? Хіба ні. Дітям видається, що те, що одержують, повинно бути... Правда, Ганна запам'ятала фірми, які привозили дрова — „метри дров” — так тоді казали. Пригадує, як їх різали пилюю. Виразно чує в ушах тонкі, гострі звуки пили. Бачить біляве трітання під дерев'яним „козлом” — так звали підставу, на якій різали дрова. Потім чує гупотіння скори, якою рубали на полінна. Бачить тонкі тріски, які сущилися біля печі на підпал. Бачить і чує те все так виразно, наче б це було не в минулому, а десь недалеко до неї.

Всміхається ще раз. „Давні часи” — хтось скаже. Та коли вони поселилися у цьому американському місті, не було хіба аж так давно. І мешкали тоді в хаті, де було центральне ogrівання...кам'яним вугіллям. Це означало, що мусіли раз-у-раз докидати до печі в пивниці поршні вугілля. Коли купили цю стару хату, зразу перемирили ogrівання на газове. Бо коли пішли до праці, вугілля вигасало, і в хаті був страшний холод.

Чому це все мені пригадується? — думає Ганна. Чи тому, що від дитинства тепло мало для неї таку велику вартість? Навіть більшу вартість від їжі, бо їжі потрібувала небагато, зате тепла прагнула завжди.

Приїждиш на гадку вислів: „Тепло родинного вогнища”. Ганна не любила оклепаних висловів, та цей зокрема мав глибоке значення. У цих словах справді була велика життєва правда. Символіка домашнього вогнища — захисту, тепла, доброти — набиравала реального, позбавленого усякої фразеології, змісту. Тепло домашнього вогнища справді стало основою того, що можна назвати людським щастям.

Цікаво, як багато людей у нинішніх часах пригадують над ним? — подумала. Правда, усі ходять до праці, щоб заробити гроші на огріття хати. Хати, в якій часто є дуже тепло. Не так, як колись, коли вихолола білена піч, в якій топилася дровами. Та чи всі, фізично втомлені і нервово виснажені заробітньою працею люди, вміють і можуть здержати те друге тепло домашнього вогнища? Те друге — неозв'язне, яким є теплота почувань? Тепло серця, яке пливе зі зрозуміння і любови найближчих?

Полуденок скінчився, пора до праці — промовила Софі, виходячи з нагрітої кімнати. Ганна пішла за нею. Ще раз мигнула думка про безцінне тепло — радість, джерело якого є справжнє домашнє вогнище...

(Закінчення на стор. 3)

ЯК НИЩИЛИ УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ

(2)

Із висказаного стає ясно, що суди отримали вказівку сприяти ліквідації католицької церкви і переводу католиків у руську віру. Тим самим суди повинні були відмовитися від своєї першої і справжньої діяльності, тобто дотримувати і поновлювати порушену законність. А так, як перегін населення в російську віру є справою незаконною, то суди не могли діяти рівночасно у двох протилежних напрямках, тобто поширювати „русую” віру і дотримуватися справедливості, так як ці дії себе повністю взаємовиключають.

Не треба доказів, що уряд УРСР не мав права скликати собор, що ставив собі за мету ліквідацію церкви, так, як такого роду дії є релігійним гонінням. Крім цього собор від 1946 року був скликаний урядом без дотримання відповідних норм. Про скликання урядового собору не було винесено ніякої постанови, людина, що керувала собором, не була членом уряду УРСР, а рішення собору не були затверджені законодавчою владою, тобто Верховною Радою УРСР. Тому рішення собору не мали і не могли мати ніякої законної сили.

Про те, що суди займалися незаконною діяльністю у часті Берії сказано у вирокі Берії, засудженого до вищої міри покарання, а також на ХХІ і ХХІІ з'їздах КПРС. У ліквідації католицької церкви суди та ООС добилися величезних успіхів, використовуючи слово злочин у новому значенні, тобто виконання релігійних обов'язків.

Російські царі самі ісповідували російську віру і тому переганяли в неї інших віруючих. А уряд УРСР не в свою віру, а в царську, так як усі, без винятку, члени уряду УРСР не є православними.

Православна церква не є єдиним шлімом, а існують окремі національні церкви: російська, грузинська, вірменська, польська, чеська і т. д., лише немає української. На Україні панує російська церква з усіма її наслідками. Українська мова заборонена, як за часів дому Романових.

Крім цього, ті російські люди, які ненавидять християнську релігію, об'єдналися у спілку, яка звється „союз воїнствуючих безбожників”. Агресивність його випливає з його назви, нетерпимості до такої міри, що він вимагає знищення релігії взагалі. В розпорядженні цього союзу є всі, без винятку, засоби масової інформації: преса, радіо, телебачення і інше, а поза тим СРСР не має жадної кінгари у якій можна б було купити біблію чи релігійну книгу. В таких умовах проводилася ліквідація католицької церкви. В пресі і по радіо велась безперервна напад на віруючих, часто в грубій формі, зачіпаючи їх релігійні почуття. В часі ліквідації католицької церкви не були взяті на облік церковні цінності і, тривалий час вони продавалися з-під поли. У Львові довго існував напів легальний, приватний букіністичний магазин, в якому можна було купити будь-які католицькі книги, що видавалися до приходу радянської влади. Між ними, що продавали ці книги і тим, що конфіскували їх, повинна була існувати комерційна згода.

Про все це я писав у попередніх заявах і відкидати це чи спростовувати було б безглуздом, так, як це є загальновідомо факти.

У наслідок нерозумної релігійної політики уряду УРСР багато українців стали відвідувати польські костели, яких раніше ніколи не відвідували. Деякі стали відправляти служби по хатах, про що говорилося у вирокі, винесеному мені обласним судом 15 травня 1957 року.

Суд виносить покарання за підпільні відправи, надіючись палицю відлякати віруючих від виконання своїх релігійних обов'язків. Таким чином обласний суд таврує ганьбою свою країну, стверджуючи в судовому вирокі, тобто у державно важливому документі, про наявність у країні репресій за виконання релігійних обов'язків.

Мою справу потрібно розглядати не окремо, а в зв'язку з ліквідацією католицької церкви. В день мого

арешту, тобто в ніч з 25 на 26 травня 1945 року, було арештовано багато народу, головним чином видатних представників католицької церкви. Ті, що складали списки на арешт, вмістили туди і мене скромне прізвище, можливо тому, що я брав участь у митрополичій делегації в Москву, як перекладач.

Після арешту на протязі мало не цілого року, веліся пошуки моїх „злочинців” щоб хоч як небудь створити ілюзію законності. Те, в чому я звинувачувався, не мало абсолютно ніякого, навіть найвіддаленішого, відношення до подій 25 травня 1945 року, тобто до ліквідації церкви, а було справою п'ятирічної давнини. Як я вже згадував, мені ставили у вину виконання прямих обов'язків розповсюдження католицизму (доказів подано не було), служення духовних відправ. Далі я звинувачувався у тому, що ніби-то я заставляв когось співати „Ще не вмерла Україна”. Але що пісню в західних областях співали ще з минулого століття. Ні австрійські, ні польські уряди не вважали такий спів злочинним. Ніхто нікому ніколи не давав наказу співати і сама підозра, що я міг дати такий наказ, є просто дурниною. Вкінці я звинувачувався у тому, що я говорив у церкві проповіді, до чого я був зовов'язаний жоржко не тільки на кожне свято. І якщо б у цих проповідях містилося щось злочинне, то до справи були залучені тексти цих проповідей. Проповідь є невід'ємною частиною Служби Божої. Але церковні проповіді були додатковим звинуваченням і суд констатував лише факти, що вони були проголошені в церкві. Головне ж звинувачення — це відмова переходити в „русую веру”. Ця відмова була рівнозначна смерті, так, як знищення тих, що відмовлялися переходити в „русую веру” було головною і незмінною умовою ліквідації католицької церкви, згідно з рішенням собору від 1946 року. Але прилучення до „рускої” церкви було страшніше смерті. Поперше: в „русую веру” тягли насильно не православні, а фанатичні прихильники безбожної секти „воїнствуючих атеїстів”. Це є неперечним доказом того, що „руская вера” перестала бути православною, а перетворилася у безбожно-православну. Подруге: „руская церковь” служила в минулому вірою і правдою розбійничому імперіалізму російських царів і на протязі довгого часу

набила собі руку в здійсненні розбійничих акцій. Церковним керівництвом найжорстокішим чином переслідувався український народ, його найкращі сини і дочки, а українська мова була йому ненависна і викорінювалася з диким фанатизмом.

Беручи до уваги висказане, прошу Вас увічливо дати вказівку про перегляд моєї справи, так як „приговор” Військового трибуналу в місті Львові від 13 березня 1946 року являється неопрокинутим доказом релігійного переслідування і національної дискримінації.

[Кінець]

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Десять років Братства св. Андрея Первозванного в Чикаго

Перед десяти роками, а саме 13-го грудня 1968 р. зішлись в Чикаго після Молебня, відслуженого в честь Апостола Андрея, п'ятнадцять осіб під проводом свого душпастиря о. крилошанина Павла Джулинського, і підписали документ заснування Братства св. Андрея Первозванного. В акті заснування та в пізніше оформленому уставі Братства говорилося, що засновники творять цю організацію, ідучи слідами своїх предків та славних братських організацій ХУІ-ХУІІІ сторіч, і в душі цих попередників творять організацію на захист прав своєї Церкви та для ведення різнобічної праці на користь свого народу.

Із того часу Братство розрослося майже до сотні членів. Щороку воно відбуває свій річний загальний збір, влаштовує братські дні саме в день свого Патрона, веде широку культурно-освітню діяльність, харитативну працю, утримує читальню, допомагає студентам богослов'я, всіляко сприяє своїй парафії св. Володимира і Ольги, при якій воно і було засноване. Та головною діяльністю Братства св. Андрея стала видавнича праця. При Братстві постало видавництво, яке видає щорічні „Черковні Календарі-Альманахи“ (в друку є десятий випуск на 1979 рік цього багатого на документацію й ілюстрованого видання), брошури на актуальні церковні теми, картки тощо. Члени Братства адмініструють двотижневик парафії св. Володимира і Ольги „Черковний Вісник“, який також закінчив десятий рік свого видання саме тепер.

Великою заслугою Братства св. Андрея є те, що воно сприяло поширенню братської ідеї і поза Чикаго. Від 1974 р. ведуться тісні контакти з іншими подібними братськими і сестричними організаціями, а в серпні 1976 року постав в Філадельфії Союз Українських Католицьких Черковних Братств і Сестричтв, що сьогодні об'єднує 15 братств, сестричтв та братств молоді з сімсот членами. Крайова старшина Союзу має осідок в Чикаго, а Братство св. Андрея подавало всебічну допомогу крайовому Союзові.

10-го грудня м.р. Братство св. Андрея Первозван-

ного в Чикаго відзначало своє 10-річчя традиційним Братським днем. Після Літургії в Соборі св. Володимира і Ольги, що її відслужив новий душпастир парафії о. Степан Пітка при співі чоловічого хору, розпочалася братська гостина в аудиторії Собору. Незмінний голова Братства від його початку, д-р Андрій Гасцький відкрив це родинне свято, в якому взяло участь коло 120 осіб, причому згадав також померлих братів — проф. Іллю Витановича, інж. Антона Артимовича, директора Івана Фаріона та недавно спочилого почесного члена о. крилошанина Павла Джулинського.

Проводив гостинною-трапезою старший брат д-р Юрій Гордоловський, а головне слово на тему „Українська Церква — наша духовна Держава“ виголосив старший брат і відомий письменник, проф. Роман Завадович. З короткими промовами — словами привітання виступили старші брати — д-р Олександр Фаріон, перший головний радний парафії св. Володимира і Ольги, д-р Василь Маркус, голова Союзу Братств і Сестричтв і д-р Роман Смик, голова спархизальної комісії Патріаршого Фонду. Крім цього, говорили від Сестричтв Покрова Пресвятої Богородиці Степанія Крайова, від Братства св. Михайла Теодора Тельвак, від Братства Молоді св. Бориса і Гліба Христия Савин і від Гуртка Емеритів Мирона „Маланюк“. Ще виступали з теплими словами признання і захопоти до праці оо. Іван Кротець та Степан Пітка. З нагоди братського празника Братства св. Андрея пожертвувало 500 дол. на стипендіальний фонд студентів богослов'я, а до цього долучилася голова д-р Гасцький із своєю дружиною Іриною щедрою пожертвою також 500 дол.

Свято перейшло в піднесеному настрої. Братчики постановили продовжувати далі корисну діяльність, зокрема видавничу з метою популяризації здорових ідей українського християнства та помісності Української Католицької Церкви, як також подвоїти своє членство, зокрема з молодшого покоління.

Н. Н.

У Нью Гейвені відзначено Січневі Роковини

Після церемонії складання вінка стоять (зліва): Омелян Марків, Софія Данко, Оріс Марків, Богдан Чабала, Корнел Креховецький, Марічка Марків, Роман Попель, д-р Михайло Снігурович, Христина Мандич, Зенон Мандич, Франк Лог, посадинок Нью Гейвену, Наталка Попель, Лев Марків, п-і Ліда Фіцалович, проф. Іван Телок, о. Роман Големба, Гнат Андрусини, Марта Фіголь та Григорій Гіна

Нью Гейвен (М. Я.). — Стараннями Українського Комітету Америки, Відділу Нью Гейвен, українська громада цього міста величю відзначила 61-ші Роковини проголошення незалежності і 60-ті Роковини Акту Соборності.

Дня 17-го січня, 1979-го року губернатор Стейту Коннектикут Е. Грассе підписав в Гартфорді на Капітолію в присутності голів Відділів УККА стейту Конн., Проклямацію для відзначення Січневого Акту. Таку ж подібну Проклямацію підписав того ж дня по полудні посадинок міста Нью Гейвену в присутності численної делегації, що її очолював д-р Михайло Снігурович, голова місцевого Відділу.

У суботу, 20-го січня ц.р., в репрезентативній залі Шератон-Плаза готелю в Нью Гейвені, відбувся святковий бенкет для відзначення Січневих Роковин. Програму бенкету відкрив, виголосивши також вступну промову, голова місцевого Відділу УККА Тостмайстром був мгр Мирон Мельник. Після відспівання національних гімнів, вступили і кінцеву молитву провів о. Роман Големба, парох української католицької церкви в Нью Гейвені. Промови-привіти виголосили: сенатор Дж. Ліберман, провідник більшості, сенатор Л. ДеНардіс, представник управи Нью Гейвену адвокат Баволскі та голова Литовської Громади п-і Ліпшиш. Губернатора репрезентував Орест Дубно, стейтвий комішенер податків, який прочитав Проклямацію губернатора, сказавши промову. Привіти переслали: Владика В. Лосен, сенатор Рібікоф, сенатор Вайкер, конгресмен Джаймо, конгресмен Лад, генерал-демент С. Яскілка та В. Декант, президент „Личарів Колумба“. Після бенкету відбулася забава при звуках оркестра Б. Гірянця, що її започаткувала „Веселка“ народними танками.

У неділю, 21-го січня відправлено торжественні Богослуження в наміренні ук-

раїнського народу в церквах обох українських віровизнань. Цього ж дня о год. 12:30 по полудні відбулася мирна маніфестація під час якої складено вінки на пошану Героїв, що впали за волю України. Цей церемоніал, що відбувся на центральному „Грін“ напроти будинку Управи Міста, відкрив голова Відділу УККА, Молитву провів о. Р. Големба, головне слово сказав посадинок Нью Гейвену Френк Лог. Відтак по-англійськи промовляв проф. Іван Телок. Вінок у стіп пам'ятника поляглих у війнах склав сумівець Богдан Чабала в товаристві двох пластунок: Марти Фіголь і Христі Мандич. Церемоніал закінчено співом-молитвою „Боже Великий Творче Веселий“. У цій урочистості взяли участь українські комбатанти, сумівці і пластуни (усі з прапорами). 22-го січня поїхав поруч американського український прапор. 19-го січня відбулася телевізійна програма на якій від Відділу УККА виступила молода професіоналістка Люба Гіна, інформуючи про Січневі Роковини.

НІМЦІ ПРО...

(Закінчення зі стор. 2)

чолі з Грушевським, а відтак отаманом Симоном Петлюрою, про формуцію Січових Стрільців, у рядах яких було багато галицьких німців, які вважали, що краще допомогти українцям здобути свою державу й жити так, як з поляками, ніж ними: проф. Ганс Кох, Альфред Бізанц, Фердинанд Лянг, Северин Бейгерт, Йоганн Бавм і інші, також ряд жидів зголо- сился в ряди УССів, але імен автор не подає.

Польська окупація Галичини була нестерпною для всього українського населення. Тільки 5 гімназій і одна приватна вчительська семінарія була дозволена для українців. Майже по всіх школах (80 відсотків) впроваджено польську мову. По урядях звільняли українців, а в Галичину спроваджували колоністів (мазурів). У тому часі організується серед молоді ОУН, а в 1934 році один із членів цієї організації застрелив міністра внутрішніх справ Перацького. Тисячі українців заповнили польські в'язниці і концтабір у Березі Картузькій. Автор твердить, що та ситуація привнесла деяких українців поклати надію на Гітлера (стор. 44). 18-місячна окупація Галичини більшовиками принесла новий терор для населення, не тільки для українського, але й для польського. Арешти, масові вивози на Сибір, та замордування 11.000 польських офіцерів в Катині. У червні 1941 року, коли розпочалася німецько-совєтська війна, на розпорядження Нікіти Хрущова, го-ови тамошнього уряду Української ССР, усіх пслітичних в'язнів у бестіляський спосіб помордовано.

30 червня 1941 року у Львові проголошено відновлення Державності України. А вже в серпні 1941 році всіх членів тимчасового Нового уряду заарештувало гестапо. Це саме робило гестапо на провинції, арештували політичних активістів і відсилали до Ашвіцу, де багато загинуло.

Український легіон „Нахтігаль“ німці розбрили і депортували за винятком командира Романа Шухевича, який утік. Він в 1942 році став головнокомандуючим УПА, яка вела партизанську боротьбу до 1950-го року. Автор цієї статті закінчує свої висновки так: „Расова дискримінація українців, часті розстріли приналежних до УПА, які воювали за право самовизначення своєї батьківщини, масові вивози жителів своєї батьківщини на примусові роботи до Райху спричинилися до організованого спротиву проти німців“.

„Божівільне й дурне нищення слов'ян замість визвольного походу проти більшовицької диктатури, привело до упадку III Райху і залишило по собі погане враження у східній Європі“ (стор. 44).

Рудольф Волошке у своїй статті п. з. „Ми і інші національності в Галичині“ дає перегляд німецького посідання в Галичині. Після першого розбору Польщі 1772 року, Галичину прилучено до австрійської імперії. На підставі австрійського переселення закону з 1781 року прийшли до Галичини поселенці імператора Йосифа II німецькі бавари і ремісники з Фальцбургу, Гасену й Віртенбергу.

У цій розвідці автор дає огляд польського шовінізму й примусової польонізації німецьких парафіяльних шкіл, які в більшості були при протестантських парафіях. „А які були стосунки німців з русинами-українцями?“ На поставлене питання автор відповідає: „Мусимо сказати, що були дуже добрі“. Українці в східній Галичині були також переслідувані поль-

ською владою. Автор подає, що до кінця 1939 року в Галичині було 82 німецько-свангельських народних шкіл і дві німецькі свангельські гімназії, вдержувані свангельською церквою. Ці школи з викладовою німецькою мовою змогли задержати свангельську віру й німецьку національну приналежність. Наприкінці Волошке дякує Богові, що допоміг німцям повернутися на землю своїх батьків і пращів, де вони вільно можуть оповісти про це все, що вони пережили на чужині.

Ряд інших статей обговорює німецьке 160-річне поселення в Польщі та їхні стосунки з національностями.

У всіх статтях проникає туга за тою землею, тобто Галичиною, де вони родилися і виростили, а воєнна хуртовина перекинула їх на інші місця поселення. Щасливі ті, які продовжують свою екзистенцію в Німеччині, серед свого народу, але багато з них помандрувало в широкій світ. Спільну мову знаходять вони в Комітеті галицьких німців, який є лучником між колишніми мешканцями Галичини німецької національності.

Важко погодитися з деякими „історичними“ висновками, хоча б те, що Галичину до УІ сторіччя

замешкували германи, а їх витиснули на захід слов'ян. Археологія це зовсім заперечує. Крім цих зауважень, цей календар „Показник Часу“, як його німці назвали, є дуже цікавий й має вартість для цілої історії галицького краю.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ФІЛАДЕЛЬФІЇ

Філадельфія, Па. (Г. С. П.). — Заходами референта шкільництва Відділу УККА у Філадельфії п-і Галі Поритко основано Молодечий хор, хористами якого є школярі та студенти всіх цілоденних українських й українознавчих шкіл.

Проби новозаснованого хору, що має виступити на Шевченківській Академії під патронатом УККА 11-го березня ц.р., відбуваються по всіх наших школах. Перша загальна проба хору відбулася у залі Христа-Царя при 1627 В Каюга вул., і продовжуватиметься кожної суботи (Вийняткову проба 4-го лютого буде в неділю о год. 5-ій по полудні). Близькі інформації можна отримати, телефонуючи на ч. 455-4655. Шевченківський Концерт буде першою імпрезою в „Міжнародному Рокі Дитини“ під гаслом „Року Української Дитини“.

3 великим жалем повідомляємо Українську Громаду в Нью Йорку, що 3-го лютого 1979 р. несподівано відійшла у Вічність

бл. п.

МЕЛЯНІЯ БАЙЛОВА

видатний і довголітній проф. Українського Музичного Інституту, клас фортепіану в Нью Йорку та президент Українського Музичного Інституту в США

ПАНАХИДА — в понеділок, 5-го лютого о год. 7:30 веч. в каплиці пох. заведення П. Яреми при 129 Схід 7-ма вулиця в Нью Йорку.

ПОХОРОН у вівторок, 6-го лютого 1979 р. о год. 9-й рано з церкв св. Юра в Нью Йорку в відтак на український кат. цвинтар св. Духа в Гемптонбургу.

Хай вірна земля Вашингтона буде їй легкою, а пам'ять про великого музичного педагога в серцях її учнів хай буде вічною!

Дочці і Родині та Приятелям Покійної складаємо глибоке співчуття

Батьківський Кружок і Учні Українського Музичного Інституту, Відд. Нью Йорк

Ділимося сумною вісткою з нашим Громадянством, що 3 лютого 1979 року відійшла у Вічність

бл. п.

проф. МЕЛЯНІЯ БАЙЛОВА

визначний педагог-піаністка, б. учителька Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові і Стрию, була директорка Дитячої Музичної Школи у Львові, довголітній президент Українського Музичного Інституту Америки і член Американських Музичних Спілок

Ближчій і дальшій Родині незабутньої Покійної складаємо щире співчуття.

Президія Українського Музичного Інституту Америки

З невимовним жалем повідомляємо, що вночі з 2-го на 3-го лютого 1979 р. заснула в Бозі по короткій і тяжкій недугі НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, ТІТОЧНА СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

МЕЛЯНІЯ БАЙЛОВА

піаністка, педагог музики президент Українського Музичного Інституту Америки проживши 83 роки

ПАРАСТАС — в понеділок, 5-го лютого о год. 7:30 вечором в похоронному заведенні Петра Яреми в Нью Йорку.

ПОХОРОН — вівторок, 6-го лютого о год. 9:00 рано з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра (9:45), а відтак на український католицький цвинтар св. Духа у Гемптонбургу.

У глибокому смутку:

дочка — АДА ТЕТЯНА з чоловіком ЗЕНОНОМ ОСІНЧУКОМ тіточні брати і сестри з родинами в Америці, Канаді, Бразилії й Україні ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

Українська Вільна Академія Наук у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

Історичної Секції

Доповідо: ред. Іван Світ — „Український консул — Петро Твердоский, 1918-1919 рр.“

Засідання відбувається

в неділю, 11 лютого 1979 р., о 2-ій год. по пол. в Будинку Академії, 206 Вест 100 вул., Нью Йорк

Товариство за Патріархальний Устрій УПКЦеркви

Відділ у Філадельфії, Па.

власнотуве

в неділю, 11-го лютого 1979 року, о 3-ій годині по пол. в залі УСО „Тризуб“ у Філадельфії, Па.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ

для відзначення

87-ОІ РІЧНИЦІ НАРОДИН БЛАЖЕННІШОГО ПАТРІАРХА ЙОСИФА

ГОЛОВНІ ТОЧКИ ПРОГРАМИ:

1. Всечесніший Отець РОМАН МІРЧУК: Святочне Слово;
2. Сестри МИХАЙЛЮКІВНИ: Декламація „Патріарх між нами“ — Крименка;
3. Висвітлення фільму продукції пана МИРОНА ХАРИНИ: „Патріарх у Філадельфії 1976 року“. Фільм кольоровий і звуковий.

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ в наміренні БЛАЖЕННІШОГО ПАТРІАРХА будуть відслужені в церквах Філадельфії ТИЖДЕНЬ ПІЗНІШЕ — це є в НЕДІЛЮ, 18-го ЛЮТОГО 1979 року.

До численної участі просимо усе Громадянство й Молодь.

ВСЕВОЛОД РОВЕНЕЦЬ

нар. 11-го червня 1929 р., упокоївся в Бозі 23-го січня 1979 р., на 49-му році життя.

ПОХОРОН відбувся 26-го січня 1979 р. з української православної катедр св. Володимира в Чикаго, Ілл. на Елмвуд Семетері, Рівер Гров, Ілл.

У глибокому смутку:

мама — ТЕОДОРА СТЕФАНОВИЧ вітчим — ВОЛОДИМИР СТЕФАНОВИЧ сестра — ЛІДІЯ ЗАРИЦЬКА сестрінок — ЮРКО ЗАРИЦЬКИЙ сестринка — ОРИСЯ ЗАРИЦЬКА

Повідомляємо, що дня 19 листопада 1978 року в Ст. Луїс, Мо., відійшов у Вічність, на 82-му році життя

св. п. проф.

ІВАН ВІКТОР ДУБИЦЬКИЙ

співробітник Варшавського Наукового Інституту, автор наукових розвідок і дослідів у ділянці літературознавства.

ПРИЯТЕЛІ

